

Analyse ABØ

ANALYSENOTAT 14/2024

Langtids-NEETs i Akershus, Buskerud og Østfold

En registerdatabasert analyse av
årsakssammenhenger med anbefalinger og
løsninger

20.12.2024

Tittel: **Analysenotat 14/2024: Langtids-NEETs i Akershus, Buskerud, Østfold og Oslo**

Type dokument: Analysenotat

Eier/virksomhet: Analyse i Akershus, Buskerud og Østfold kommunalt oppgavefelleskap

Forfatter: [André Hansen](#); [Karin Hamre](#)

Første gang opprettet: 01.10.2024

Sist oppdatert/versjoner: [22.12.2024](#)

[Analyse og statistikk for Akershus, Buskerud og Østfold - Akershus fylkeskommune \(afk.no\)](#)

Innhold

1 Sammenheng.....	3
2 Gjennomgang av tidligere litteratur og forskning	5
3 Generelle trender blant langtids-NEETs på landsbasis.....	6
3.1 Utvikling med alder sett mot husholdningsinntekt	7
3.2 Tidligere arbeidserfaring	8
3.3 Barnevernssaker	9
3.4 Dropout fra videregående skole	9
3.5 Innvandringsbakgrunn.....	10
3.6 Sosial bakgrunn.....	11
3.7 Husholdningsinntekt.....	12
4 Metode	13
4.1 Variabler	14
4.2 Modelleringsmetode	17
4.3 Logit-analyse.....	19
5 Forskjellene i fylkene og Oslo	21
5.1 Østfold	23
5.2 Buskerud.....	24
5.3 Akershus	24
5.4 Oppsummering av funn	25
6 Regresjonsanalyse av langtids-NEETs.....	26
7 Anbefalinger	27
8 Veien videre	29
9 Bibliografi.....	30

1 Sammendrag

Dette analysenotatet omhandler personer som omfattes av utenforslagsbegrepet NEETs. Notatet er resultatet av en analyse som utforsker NEETs tematikken på fylkesnivå og tester ut flere hypoteser på risikofaktorer for å bli NEETs.

Analyserapporten er en videreføring av en tidligere litteraturgjennomgang og dataanalyse på NEET-tematikken, i fylkene Akershus, Buskerud og Østfold samt Oslo (Hansen, 2024). I analysen brukes data fra den registerbaserte analysetjenesten microdata.no.

Utenforslagsbegrepet NEETs omfatter personer mellom 15 og 29 år som ikke er i utdanning, arbeid eller på tiltak. Begrepet omfatter også dem som mottar ytelse. I denne rapporten har vi avgrenset det til personer som har vært NEETs i to år eller mer, og vi omtaler dem som langtidsNEETs.

Omtrent 15 180 personer i Akershus, Buskerud og Østfold mellom 15 og 29 år er ikke i jobb, utdanning eller på tiltak, og har vært i denne situasjonen i to år eller lenger. Tidligere forskning har vist at denne gruppen, kalt langtids-NEETs, kan oppleve betydelige utfordringer med fremtidig arbeid, lønn og ytelse (Normann & Hetland, 2021). Under et allmøte for Akershus Fylkeskommune påpekte Rendal at "Ungt utenforslag er en stor samfunnsflokke, som har enorme kostnader både for den enkelte og for samfunnet. For enkeltmennesket kan dette bety tap av økonomisk frihet, deltakelse, mestring og trivsel, som igjen kan føre til økt risiko for psykisk uhelse, isolasjon og redusert livskvalitet" (2024).

Alle NEETs står spesielt i fare for sosial eksklusjon, dårlig helse, høyere risiko for å bli kriminelle og dermed forbli i NEET-status (Ballo & Alecu, 2023). I motsetning til de som har vært NEET i mindre enn 2 år, opplever de som er langtids-NEETs vanligvis større utfordringer, som inntektstap og høyere andel av inntekt fra stønader. I tillegg kan vi nevne samfunnskonsekvensene ved et større omfang.

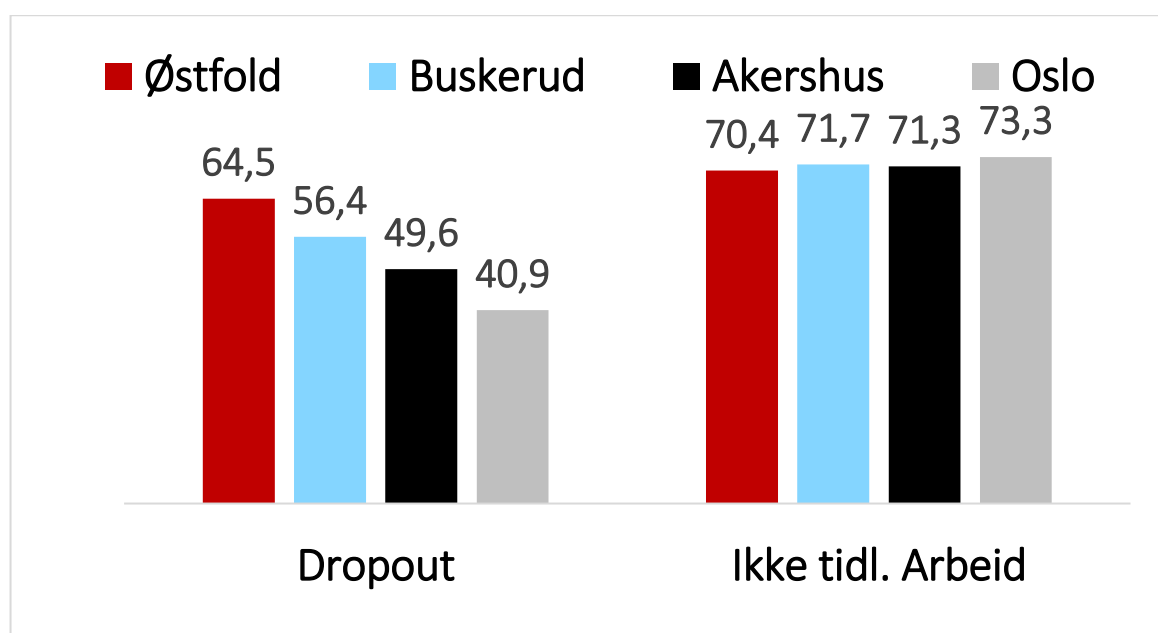
Høy andel personer med NEET status innebærer en « redusert tilgang på arbeidskraft, økte velferdsutgifter og lavere skatteinngang [...] samfunnsøkonomisk sett taper vi 16 millioner kroner for hver eneste person som står utenfor » (Rendal, 2024). Dette gjelder altså de som varig er utenfor, ergo spesielt langtids-NEETs. Derfor er det hensiktsmessig å identifisere og vite noe om likhetstrekkene i denne komplekse gruppen. Vi trekker fram noen viktige faktorer som kan øke sannsynligheten for å bli langtids-NEET (se kapittel 3 for en utdypende beskrivelse). Dette er basert på variablene tilgjengelig og benyttet i denne analysen ved bruk av registerdata:

- Å «droppe ut» av skolen (begynne, men ikke fullføre videregående opplæring)
- Ikke ha tidligere arbeidserfaring
- Tidligere barnevernssaker
- Innvandringsbakgrunn
- Lav sosial bakgrunn (foreldre med lav utdanning)
- Lav husholdningsinntekt
- Helseutfordringer, mulig nedsatt arbeidsevne (mottar helseytelser).

Sammenhengen mellom manglende arbeidserfaring og det å bli langtids-NEET er tydelig og gjelder i alle fylker, med små variasjoner. I alle 3 fylkene og Oslo har over 70 prosent av langtids-NEETs ingen tidligere arbeidserfaring (se høyre figur 1). Sammenlignet med dette har 60 prosent av de som ikke er langtids-NEETs, arbeidserfaring i alle fylkene.

Det er betydelige forskjeller mellom fylkene når det gjelder de som ikke har fullført videregående skole (drop-outs). I Oslo og Akershus har under og godt under 50 prosent av langtids-NEETs droppet ut, mens over og godt over 50 prosent i Buskerud og Østfold har opplevd det samme.

Figur 1: Langtids-NEET som har påbegynt, men ikke fullført videregående opplæring og/eller ikke har tidligere arbeidserfaring

2 Gjennomgang av tidligere litteratur og forskning

I dette kapittelet diskuterer vi fellestrekkene for NEETs, med fokus på landsdekkende forhold, slik det også ble gjort i forrige analysenotat (Hansen, 2024). I kapittel 7 viser vi til anbefalinger og best-practice løsninger.

NEET er et internasjonalt begrep med mye global forskning. Vi har imidlertid valgt å fokusere på litteratur som omhandler Norge, på grunn av særegne norske forhold. Eksempelvis har Norge en større andel NEETs som er «inaktive, uten at årsaken er kjent», sammenlignet med andre OECD-land, hvor de fleste NEETs ofte er arbeidssøkere (Fyhn, Radlick, & Sveinsdottir, 2021, s. 10). Videre argumenterer Fyhn et al., at begrepet NEET tar alle over en kam og er en altfor bred kategori (s. 9). Med andre ord, vi blander person 1, som tar seg friår før studier, mens person 2 havner i en varig sårbar situasjon av for eksempel helsemessige årsaker (Vogt, 2017). Derfor har vi valgt å forholde oss til funnene i rapporten til Norman og Hetland (2021) som påpeker at det er de som har vært i NEET-status i over 2 år som har store konsekvenser for sin fremtidige inntekt og yrkestilknytting.

Basert på registerdata og tidligere forskning finner vi følgende fellestrekk blant NEETs mellom 15 og 29 år: Disse er som følger:

- **Kjønn:** Omfanget av NEETs er likt for kvinner og menn, med unntak av innvandrere, hvor andelen er høyere blant kvinner.
- **Innvandrere:** Innvandrere er oftere NEETs enn befolkningen ellers
- **Sosial bakgrunn:** Lav sosial status og lav husholdningsinntekt øker risikoen for å bli NEET.
- **Frafall fra videregående:** Manglende fullføring av videregående skole har betydelige konsekvenser for NEET-status.

I Norge er omfanget av NEETs omtrent likt blant kvinner og menn. Dette er i kontrast til normalen i OECD-land hvor kvinner har desidert høyest andel med NEET-status. Spesielt gjelder det inaktive-NEETs, som veldig typisk også er langtids-NEETs hvor det er hele 17,3 prosent av kvinner som omfattes av denne statusen mens samme statusen kun omfatter 6,4 prosent av menn i aldersgruppen 25-29 år (OECD, 2021). Dette forklares best med stor grad av tilgang på barnehager og kortere foreldrepermisjon i Norge sammenlignet med andre OECD-land. I tillegg er det generelt høyere arbeidsdeltagelse på tvers av aldersgrupper i Norge sammenlignet med OECD-land (Fyhn, Radlick, & Sveinsdottir, 2021, s. 19).

3 Generelle trender blant langtids-NEETs på landsbasis

De fleste som er langtids-NEETs har flere risikofaktorer eller bakgrunnsvariabler, og det er svært få som ikke har noen risikofaktorer i det hele tatt. NEETs-problematikken omfatter en svært variert gruppe, der årsakene til langtids-NEET-status varierer sterkt. Noen kan ha en sammenheng, som for eksempel innvandrerbakgrunn og lav husholdningsinntekt, fordi det krever integrering i samfunnet for å få anerkjent og riktig utdanning, trening og derav inntekt. Dermed er det ikke innvandrerbakgrunn i seg selv som utgjør en risikofaktor, men manglende integrering. I dette notatet er innvandrere kun de som er født utenfor Norge til to innvandrerforeldre. Det vil si, ingen norskfødte er innvandrere, ingen med en forelder som er norskfødt er ansett som innvandrere heller. Disse er heller ikke kraftig utsatt for å være i langtids-NEET-status.

Basert på vår analyse av registerdata har vi identifisert flere viktige faktorer som er assosiert med økt risiko for langtids-NEET status. Tallene viser tydelig at enkelte grupper har en mye høyere sannsynlighet for å ende opp som langtids-NEET (L-NEET) enn andre.

Tabell 1: Risikofaktorer og langtids-NEETS

Risikofaktor	Andel L-NEETs med	Sammenligningsvariabel	Andel for sammenligning
Manglende arbeidserfaring	71.9 %	Innehar arbeidserfaring som L-NEET	28.1%
*Lav husholdningsinntekt	71.1%	*Lav husholdningsinntekt ikke L-NEET	44,7 %
Lav sosial bakgrunn	64.3%	lav sosial bakgrunn ikke L-NEET	45.3%
Dropout Vgs.	55.7%	Dropout Vgs. ikke L-NEET	21,2 %
Mottar helseytelser	30.2%	Mottar helseytelser ikke L-NEET	3.4%
Innvandringsbakgrunn	12.3%	L-NEET uten Innvandringsbakgrunn	3,3 %
Barnevernssaker	10.7%	Barnevern ikke L-NEET	2,7 %

* Kun de som bor hos minst en av foreldre grunnet sammenligningsgrunnlaget er husholdningsinntekt og ikke egeninntekt.

Kilde: microdata.no

Disse tallene viser visse kjennetegn ved de som er langtids-NEETs. Tabell 1 viser at hele 71,9 prosent av langtids-NEETs mangler arbeidserfaring, mens kun 28,1 prosent av sammenligningsgruppen innehar erfaring som L-NEET. Over 70 prosent kommer fra lavhusholdningsinntekt, nesten like mange fra familier med lavere sosial bakgrunn. I tillegg er over halvparten av disse påbegynt men ikke fullført vgo, og hver tredje mottar helseytelser. Dette er i sterk kontrast til de som ikke er L-NEETs hvor kun 3,4 prosent mottar helseytelser. Blant innvandrere er det fire ganger så høy andel L-NEET sammenlignet med øvrig befolkning. Tidligere registrerte barnevernssaker har også konsekvenser, ettersom det er fire ganger så vanlig for L-NEETs å ha slike i sin historikk sammenlignet med de som ikke er L-NEETs. Tallene viser viktige nyanser, samtidig som årsakene og kjennetegn blant L-NEETs varierer.

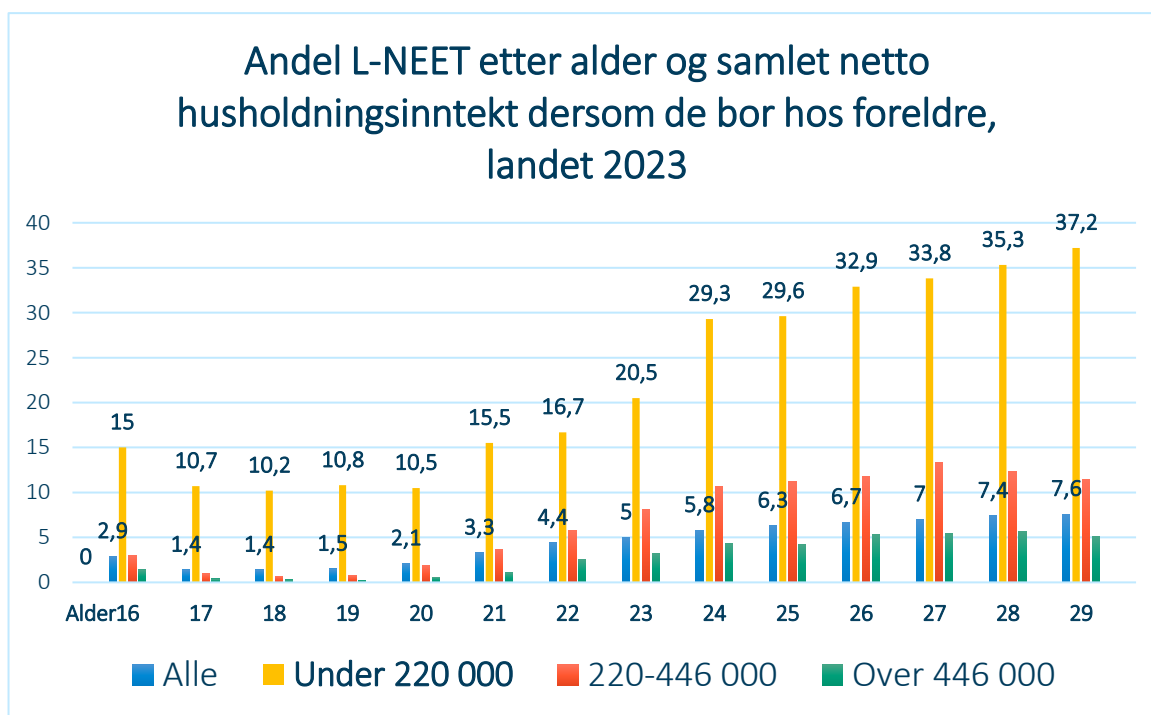
Underkapitlene her bygger på flere sentrale offentlige dokumenter som analyserer sosiale faktorer og strukturelle utfordringer knyttet til langtids-NEETs. Blant annet er NOU 2019: 3 Nye sjanser – bedre læring for alle, NOU 2020: 15 Det handler om Norge – Bærekraft i utdanningssystemet og NAVs rapport Arbeid og helse 2020: Sammen for arbeid gjengangere i diskusjonen. Disse utredningene og

rapporten her understreker hvordan sosial bakgrunn, økonomi og tidligere erfaringer påvirker ungdoms risiko for å havne i NEET-kategorien, og foreslår konkrete tiltak for å adressere utfordringene.

3.1 Utvikling med alder sett mot husholdningsinntekt

Analysen av NEET-andelen over aldersgruppene viser en jevn økning fra 2,9% ved 16 år til 7,6% ved 29 år. Dette indikerer at risikoen for langvarig utenforskap øker med alderen. Når vi ser nærmere på husholdningsinntektens betydning, finner vi at unge fra lavinntektsfamilier har en dramatisk høyere NEET-andel, spesielt etter fylte 20 år. For eksempel er 37,2% av 29-åringene fra lavinntektsfamilier NEET, sammenlignet med kun 5,1% i høyinntektsgruppen. Dette tyder på at økonomiske ressurser spiller en avgjørende rolle i å forhindre utenforskap, og at effekten forsterkes over tid. Disse funnene understøtter modellens resultater, hvor husholdningsinntekt hadde en sterk og signifikant negativ effekt på sannsynligheten for å være NEET. Det er derfor viktig å vurdere tiltak som kan understøtte unge fra lavinntektsfamilier gjennom hele ungdoms- og unge voksenlivet.

Figur 2: Andel L-NEET etter alder og husholdningsinntekt dersom de bor hos minst en av foreldrene, landet 2023

Kilde: microdata.no

3.2 Tidligere arbeidserfaring

Manglende tidligere arbeidserfaring er sterkt assosiert med langtids-NEET-status. Blant de med L-NEET-status er over 70 prosent uten arbeidserfaring, sammenlignet med om lag 35 prosent for de som ikke er i L-NEET-status. Fafo (2015) skriver at «Lite arbeidserfaring betyr at mange unge aldri har vært i arbeid, noe som gjør det vanskeligere å komme inn i arbeidsmarkedet.» (s. 29).

Mulige årsaker til denne sammenhengen:

1. **Mangel på relevante ferdigheter og kompetanse som arbeidsgivere etterspør.**
NOU 2019: 3 Nye sjanser – bedre læring for alle påpeker at ungdom uten arbeidserfaring ofte mangler de nødvendige ferdighetene for å møte arbeidsgivers forventninger. NAV (2011) fremhever at unge med manglende grunnleggende ferdigheter møter store utfordringer i overgangen fra utdanning til arbeid. Dette gjelder spesielt leseferdigheter og tallforståelse.
2. **Redusert selvtillit og motivasjon for å søke arbeid.**
Arbeid og helse-rapporten fra NAV (2020) viser hvordan langvarig arbeidsledighet kan føre til svekket selvbilde, noe som igjen reduserer motivasjonen for å delta aktivt i jobbsøking.
3. **Manglende nettverk og kontakter i arbeidslivet.**
Fafo (Strand, Bråthen, & Grønningsæter, 2015) skriver at både familienettverk og nettverk generelt er viktig for å lykkes med å få nødvendig arbeidserfaring (ss. 31-32; ss. 35-36).
4. **Feil type tiltak, får lav effekt. Utdanning for de yngste, arbeidserfaring for de eldre.**
Feil type tiltak gir lav effekt. Utdanning er mest effektivt for de yngste, mens arbeidserfaring er viktigere for de eldre. Ifølge NAV (Nossen, Gjerde, & Lorentzen, 2021) er det et «gjennomgående funn i Norge er at arbeidspraksis har liten eller ingen positiv sysselsettingseffekt for de unge» (ss. 7-8). Derimot viser studien at opplæring og lønnstilskudd har vist seg å være effektive tiltak, avhengig av alder. Tiltakene gir særlig god effekt for personer over 25 år, spesielt blant eldre arbeidssøkere. For de yngste peker manglende fullført utdanning seg ut som en hovedårsak. Uten kompetanse er det vanskelig å få arbeidserfaring, og uten tiltak vil enkelte slite med å få denne erfaringen. Tiltak må derfor tilpasses situasjonen og behovene til den enkelte.

Tiltak for å adressere dette kan inkludere:

- **Styrking av lærlingordninger og praksisplasser.**
Erfaringer fra NAVs mentorprogrammer (2019) viser at praksisplasser i kombinasjon med arbeidstrening kan gi ungdom viktige ferdigheter og erfaringer som er etterspurt i arbeidslivet.
- **Målrettede jobbsøkerkurs for unge uten arbeidserfaring, men med kompetanse.**
NAV har tidligere holdt kurs som kombinerer ferdighetstrening med nettverksbygging, noe som øker ungdoms muligheter for å komme i arbeid. Gitt at kompetansenivået er på plass, er det anledning for å starte prosessen for å tilknyttes arbeidslivet.
- **Lønnstilskudd, arbeidspraksis**
Spesielt for grupper som sliter med tilknytning til arbeidslivet, men med grunnleggende kompetanse på plass, er lønnstilskudd (Nossen, Gjerde, & Lorentzen, 2021) og arbeidspraksis (Dahl & Lima, 2021) en god måte å tilknyttes arbeidslivet.

3.3 Barnevernssaker

Individer med en barnevernshistorikk har en høyere risiko for å bli langtids-NEETs. På landsbasis er 10,6% av langtids-NEETs med slik historikk, sammenlignet med 2,7% blant de som ikke er L-NEETs.

Mulige årsaker til dette:

1. **Ustabile oppvekstforhold som kan påvirke skolegang og sosial utvikling.**
NOU 2019: 3 Nye sjanser – bedre læring for alle påpeker hvordan ustabilitet i barndommen ofte fører til utfordringer i skolesystemet og overgangen til voksenlivet (ss.19-20).
2. **Psykiske helseproblemer.**
NOU 2019:3 beskriver at psykiske helseproblemer er en av de vesentlige barrierene for barnevernsungdom i arbeidslivet (s. 152)
3. **Manglende familienettverk og støtte i overgangen til voksenlivet.**
Overgangen fra barnevern til selvstendig voksenliv er ofte preget av manglende sosial støtte (Paulsen, 2017, s. 60).

Tiltak:

- **Helsefremmende tiltak.**
Det meldes at «praktisk talt alle barn og familier» har tilgang til og blir nådd via skolen, og gjør at «forebyggende arbeid kan gjennomføres uten å skille ut risikoutsatte elever» (NOU, 2019, s. 152). Dette står ytterligere beskrevet i føringene fra barnevernet i «Ungsinn-basen».
- **Tettere samarbeid mellom barnevern, skoler og NAV.**
Arbeid og helse 2020 foreslår regelmessige samordningsmøter for å sikre helhetlige tiltak for barnevernsbarn.

3.4 Dropout fra videregående skole

De som har begynt, men ikke fullført videregående opplæring, har en høyere risiko for å bli langtids-NEETs. Av alle som dropper ut, ender over 11 prosent som L-NEETs, og over 55 prosent av de som er L-NEETs er dropouts. Til sammenligning er over 78 prosent av de som ikke er L-NEETs heller ikke dropouts. Dette tyder på at å fullføre videregående opplæring er viktig for å unngå å bli L-NEET.

Mulige årsaker til at dropout andelen er høy og de aldri fullfører og blir i langtids-NEET status med argumentene fra NOU (2019:25) «Med rett til å mestre – Struktur og innhold i videregående opplæring»:

1. **Tidlig frafall, fører til livslange konsekvenser:** «Et ikke ubetydelig antall [av de som ikke fullfører vgo] avbryter allerede tidlig i opplæringsløpet» (s. 19).
2. **Grunnleggende ferdigheter er «frivillige»:** Grunnleggende ferdigheter som lesing, skriving og regning nødvendig for å komme inn på og mestre vgo, samt arbeidslivet er ikke et pålagt krav (s. 40). Utvalget for å vurdere endringer i videregående opplæring mener dette fører til større utenforskap generelt, enn om det var strengere krav til å mestre vgo.
3. **Voksne prioritert etter ungdom.** Vi ser at andelen NEETs er høyest blant de eldre. De har også. «Voksne som deltar i videregående opplæring for voksne, har ikke rett til særskilt språkopplæring, spesialundervisning, rådgiving eller skyss. De har imidlertid disse rettighetene hvis de tas inn i ordinær videregående opplæring for ungdom» (s. 128).

Tiltak for å redusere dropout og støtte de som har falt fra kan inkludere:

- **Tidlig identifisering og støtte:** «Tidlig innsats for elever i risiko for frafall gjennom målrettede tiltak og oppfølging (s. 23)».
- **Alternative opplæringsarenaer:** «Utvalget mener det i tillegg er behov for at fylkeskommunene gir tilbud som foregår på alternative opplæringsarenaer" (s.41)».
- **Styrket rådgivningstjeneste i skolen (og utenfor):** «En styrket rådgivningstjeneste kan veilede elever i valg av utdanning og yrke og bidra til å redusere frafall (s. 26).»
- **Tilrettelagte programmer for voksne.** «Tilrettelagte opplæringsprogrammer for voksne som ønsker å fullføre videregående opplæring (s. 28)».

3.5 Innvandringsbakgrunn

Innvandrere har en betydelig høyere risiko for å bli langtids-NEETs sammenlignet med den øvrige befolkningen.

Mulige årsaker:

1. **Språkbarrierer.**
NOU (2020:2) Fremtidens skole peker på at mangelfull språkferdighet reduserer innvandreres muligheter i både utdanning og arbeidsliv (s. 34).
2. **Diskriminering i ansettelsesprosesser.**
NOU (2017:2) rapporterer at fordommer fortsatt er en barriere for mange.

Tiltak:

- **Styrket språkopplæring.**
NAV (2020) Denne rapporten diskuterer tiltak for å kombinere språk- og arbeidstrening som en metode for å styrke innvandreres integrering i arbeidsmarkedet.
- **Kartlegging av utenlandsk kompetanse.**
Programmet *Godkjenn din kompetanse* fra Kompetanse Norge (2017). Dette dokumentet tilbyr et rammeverk for hvordan utenlandsk utdanning og arbeidserfaring kan godkjennes og kartlegges.

3.6 Sosial bakgrunn

Sosial bakgrunn, målt ved foreldres utdanningsnivå, er assosiert med økt risiko for langtids-NEET status. På landsbasis er 64,3% av L-NEETs fra lavere sosial bakgrunn. Det er mer enn seks ganger høyere andel enn blant de som har foreldre med høyere utdanning, der er andelen på 10,1%. En nyanse ved sosialbakgrunn er at sammenhengen mellom denne og det å være L-NEET dabbet noe av når de er eldre. Mer om dette i kapittel 4.1.

Mulige forklaringer på denne sammenhengen:

1. **Mindre tilgang til informasjon og nettverk relatert til høyere utdanning og karrieremuligheter.**
NOU (2019:3): Barn og unge fra lav sosioøkonomisk bakgrunn mangler ofte nettverk og nødvendig veiledning for å forstå mulighetene i utdanningssystemet og arbeidsmarkedet (s. 37). Dette resulterer i færre ressurser for å navigere overgangen til videregående utdanning eller arbeid.
2. **Lavere forventninger og ambisjoner fra familie og nærmiljø.**
NOU (2018:2): Holdninger til utdanning i familier med lav utdanningsbakgrunn kan føre til lavere forventninger og ambisjoner hos ungdommene selv, noe som kan begrense deres motivasjon for å fullføre videregående eller høyere utdanning.
3. **Mindre økonomisk støtte til å fullføre utdanning eller håndtere perioder uten inntekt.**
NOU (2020:15): Ungdom fra lavinntektsfamilier møter ofte økonomiske barrierer som forhindrer dem fra å delta fullt ut i utdanning eller arbeid. Dette inkluderer manglende midler til skolemateriale, transport eller deltakelse i fritidsaktiviteter «Økonomiske barrierer for ungdom fra lavinntektsfamilier forsterker sosiale forskjeller og svekker deres muligheter til å lykkes i utdanning og arbeidsliv» (s. 89).

Tiltak for å motvirke effekten av lav sosial bakgrunn:

1. **Målrettet informasjon og veiledning om utdannings- og karrieremuligheter.**
NOU (2019:3): Skoler og kommuner bør utvikle veiledningsprogrammer som setter søkelys på ungdom med lav sosial bakgrunn, for å informere dem om muligheter innenfor både utdanning og arbeidsliv
2. **Mentorprogrammer som kobler unge fra lavinntektsfamilier med rollemodeller.**
NOU (2018:2) Slike tiltak kan bidra til å øke motivasjon og nettverksbygging for ungdom som mangler positive forbilder i sitt nærmiljø
3. **Styrking av stipendordninger og økonomisk støtte til utdanning.**
NOU (2020:15): Økte økonomiske støtteordninger for ungdom i lavinntektsfamilier, spesielt gjennom tilpassede stipend- og låneordninger, kan gjøre det mulig for dem å delta i høyere utdanning uten økonomisk belastning

3.7 Husholdningsinntekt

Lav husholdningsinntekt er sterkt assosiert med langtids-NEET status. På landsbasis er 71,1 av de som er L-NEETs har en husholdningsinntekt på 2 grunnbeløp eller mindre. Dette er tall kun fra de som bor med minst en av sine foreldre. Å bo med minst en av foreldrene samtidig som å ha en husholdningsinntekt under 2 grunnbeløp har en av de sterkeste sammenhengene med det å være L-NEET. Sterkere enn det å komme fra lavere sosialbakgrunn. Dette kommer frem i både deskriptive funn og regresjonsanalysen i notatet

Faktorer som kan forklare denne sterke sammenhengen:

1. **Begrensede ressurser til utdanning og kurs som kan øke jobbmuligheter.**
Ifølge *NOU* (2020:15): møter ungdom fra lavinntektsfamilier ofte økonomiske barrierer som hindrer dem i å delta i opplærings- og kursprogrammer som kunne styrket deres jobbmuligheter (s. 94)
2. **Økt stress og psykisk belastning knyttet til økonomiske utfordringer.**
NAV's rapport *Arbeid og helse* (2020) viser at økonomiske vansker kan føre til kronisk stress og psykiske helseproblemer som reduserer ungdommens evne til å finne eller holde på arbeid
3. **Manglende tilgang til transport, utfordrende bosituasjon beliggenhetsmessig som kan lette jobbsøking.**
NOU (2018:17) *Levende lokalsamfunn for fremtiden* diskuterer hvordan geografisk isolasjon og manglende tilgang til transport kan begrense ungdommens jobbmuligheter, spesielt i lavinntektsområder.
4. **Potensielt dårligere helse hos seg, familie som kan påvirke arbeidskapasitet.**
NOU (2011:14) beskriver hvordan dårlig helse, både hos ungdommen selv og deres omsorgspersoner, kan svekke deres evne til å delta i arbeidsmarkedet.

Mulige tiltak for å støtte personer fra lavinntekts-husholdninger:

- **Gratis eller subsidierte kurs og opplæringsprogrammer.**
NAV (2020) peker på at lavinntektsfamilier ofte ikke har råd til å delta i kurs og opplæringsprogrammer, selv om disse kunne styrket deres jobbmuligheter. De foreslår derfor å utvide eksisterende subsidieringsordninger for arbeidsrettede tiltak, særlig for grupper som har stått lenge utenfor arbeidsmarkedet (s. 45).
- **Helhetlig oppfølging som adresserer både økonomiske og psykososiale utfordringer.**
NOU (2011:14) fremhever at en helhetlig tilnærming er nødvendig for å støtte personer fra lavinntektsfamilier. Dette inkluderer tilgang til helse-, bolig- og sosialtjenester som er koordinert for å møte individuelle behov (ss. 68, 107).

4 Metode

Denne analysen er gjennomført som en utforskende dataanalyse, der målet har vært å avdekke mønstre og sammenhenger i dataene uten å være bundet til strenge teoretiske rammer eller forhåndsdefinerte hypoteser. Vi har latt dataene selv vise hvilke relasjoner som er viktige for å forstå langtids-NEET-status. Denne fleksible tilnærmingen har gjort det mulig å iterativt bearbeide dataene for å oppdage interessante funn.

Metodekapittelet beskriver tilnærmingen og analysemetodene som er brukt. Analysen består av to hoveddeler: deskriptive analyser og logit-regresjonsanalyser. Den deskriptive fasen gir en helhetlig oversikt over langtids-NEET-populasjonen og deres kjennetegn, mens logit-regresjonen dykker dypere inn i dataene for å kvantifisere sammenhenger mellom variabler og langtids-NEET-status. Dette ble utført på to måter, deskriptivt og ved logit-regresjoner (modeller).

Deskriptive analyser

Vi begynte med å utforske data fra registeret via microdata.no for å kartlegge sentrale trekk ved langtids-NEET-populasjonen. Deskriptiv statistikk ble brukt til å identifisere grunnleggende mønstre og egenskaper, som frafall fra videregående opplæring, tidligere arbeidserfaring, sosial bakgrunn, innvandrersstatus og barnevernssaker.

Logit-regresjon

Basert på resultatene fra de deskriptive analysene, anvendte vi logit-modeller for å avdekke signifikante sammenhenger mellom langtids-NEET-status og sentrale variabler. Logit-modellen gjorde det mulig å kvantifisere effektene av ulike faktorer, som alder, husholdningsinntekt og sosioøkonomisk bakgrunn. Dette bidrar til å belyse komplekse relasjoner som ikke alltid er tydelige i deskriptive analyser. Funnene fra logit-regresjonen tolkes i lys av tidligere studier og validerer delvis eksisterende kunnskap om langtids-NEETs. Dette er naturlig å gjøre ved en utforskende data analyse, grunnet viktigheten av tidlig validering av tidligere funn (Ho, 2010). Både av hensyn til datakvalitet og egenkontroll av tidligere forskning.

Utforskende dataanalyse (EDA) gir en fleksibel tilnærming som tillater hypotesegenerering fremfor bekreftelse. Som De Mast og Kemper (2009) påpeker, er formålet med EDA å presentere, identifisere og tolke mønstre i tilgjengelige data uten å la forhåndsdefinerte hypoteser begrense analysen. Dermed har vi satt søkelys på å avdekke nye innsikter fremfor å teste tidligere forventninger.

Videre følger analyseprinsippene som Gromelund og Wickham (2017) har poengtert, hvor tilnærmingen er datasentrisk og åpen. Dette innebærer at vi prioriterer å la dataene avdekke interessante mønstre i stedet for å være bundet av tidligere antagelser. Selv om vi har tatt utgangspunkt i eksisterende litteratur for å orientere oss, har vi unngått å la teorier og tidligere hypoteser styre analysen.

Som Jebb, Parrington & Woo (2017, s. 271) fremhever, er hensikten med denne tilnærmingen å maksimere datautnyttelsen uten å være bundet til forhåndsutvalgte hypoteser. Dette er en analyse som fokuserer på hva dataene faktisk kan støtte. Samtidig bygger notatet bro mellom dataverdenen og praksis ved å hente løsninger og anbefalinger fra offentlige utredninger (NOU-er).

4.1 Variabler

I dette notatet belyser vi variabler som har gitt nevneverdige resultater i både den beskrivende, deskriptive statistikken og regresjonen. Disse er laget med nyeste tilgjengelige registerdata fra microdata.no for å belyse effektene på best mulig måte. Flere av variablene er nær identiske hva som ble brukt i lignende forskning ved Oslo MET (Ballo & Alecu, 2023). Nedenfor er disse beskrevet.

Barnevernsvariabel

I analysen av NEET-populasjonen benyttes en sammensatt variabel for å identifisere barn og unge som har vært under tiltak fra barnevernet. Denne variabelen, som er definert med data hentet fra microdata.no, kombinerer informasjon fra både omsorgstiltak og hjelpetiltak fra barnevernet for årene 2011 til 2022. Den inkluderer alle individer som på et eller annet tidspunkt har hatt kontakt med Barnevernet i form av:

- **Omsorgstiltak:** Barn og unge som har vært under direkte omsorg av barnevernet i løpet av tidsperioden (2011-2022). Dette kan inkludere tiltak som fosterhjem eller institusjonsplassering.
- **Hjelpetiltak:** Støtte og hjelpetiltak gitt til barn og deres familier, som for eksempel råd, veiledning eller økonomisk bistand for å støtte barnets utvikling og trivsel.

Datasettet fra microdata.no inneholder informasjon om alle omsorgs- og hjelpetiltakene som var aktive ved årsslutt (31. desember) for hvert år i perioden. Dataene ble hentet ved bruk av variabler som BARNEVERN_OMSORG og BARNEVERN_HJELPETIL fra årene 2011 til 2022, og har blitt slått sammen til én variabel for å skape et helhetlig bilde av barnevernsopplevelser gjennom perioden. Denne sammenslåtte variabelen dekker dermed hele historikken fra 2011 til 2022 og gir en total oversikt over om et individ har mottatt noen form for tiltak i løpet av denne tiden.

Definisjon av Variabelen barnevern

Variabelen barnevern er en binær indikator som er opprettet for å gi informasjon om hvorvidt et barn eller en ungdom har vært under barnevernstiltak eller hjelpetiltak i løpet av årene 2011 til 2022. Denne variabelen er definert som følger:

- **barnevern = 1:** Indikerer at personen har hatt minst ett barnevernstiltak eller hjelpetiltak i løpet av perioden (2011-2022).
- **barnevern = 0:** Indikerer at personen ikke har hatt noe barnevernstiltak eller hjelpetiltak i løpet av perioden.

Dette gjør det mulig å inkludere individer som har vært i kontakt med barnevernet i videre analyser, spesielt med tanke på deres tilknytning til utdanning eller arbeidsmarkedet, og deres risiko for å bli klassifisert som NEET.

Dropout-Variabel

Variabelen dropout identifiserer personer som har startet videregående opplæring, men som ikke har fullført og heller ikke er i noen form for utdanning, med aldersbegrensning mellom 18 og 29 år. Denne variabelen defineres slik:

- **1:** Personen er eldre enn 17 år og yngre enn 30 år, har påbegynt videregående opplæring, men har ikke fullført og er ikke registrert i noen form for utdanning. Dette indikerer at personen har falt fra videregående utdanning uten å ha gjennomført den.

- **0:** Personen er enten fortsatt i utdanning, har fullført videregående opplæring, eller er ikke i den relevante aldersgruppen som analyseres (utenfor 18-29 år).

Variabelen «dropout» brukes til å identifisere unge voksne som har opplevd frafall fra videregående opplæring i aldersgruppen 18-29 år. Dette er en viktig gruppe, da frafall i denne alderen kan føre til større utfordringer med hensyn til å komme inn på arbeidsmarkedet eller senere utdanning. Ved å kartlegge disse individene kan man tilrettelegge tiltak for å bedre sjansene deres til å gjenoppta utdanningen eller få tilgang til arbeidslivet.

Tidligere Arbeidserfaring - Variabel

Variabelen «tidlarb» måler om en person har hatt arbeidserfaring basert på om de har mottatt lønn over halvparten av grunnbeløpet ("G") for det aktuelle året, fra 2010 og utover. Den tar verdien:

- **1:** Personen har hatt lønnsinntekt som overstiger halvparten av grunnbeløpet for det aktuelle året, noe som indikerer at vedkommende har vært i arbeid og dermed har relevant arbeidserfaring.
- **0:** Personen har ikke mottatt lønn som overstiger halvparten av grunnbeløpet for det aktuelle året, noe som indikerer at vedkommende mangler signifikant arbeidserfaring.

Grunnbeløpet (G) er et beløp som benyttes som referanse for blant annet trygdeytelser i Norge, og halvparten av grunnbeløpet brukes her som en terskel for å vurdere om en person har hatt betydelig arbeidsinntekt det året.

Variabelen «tidlarb» er særlig viktig i analysen av NEET-populasjonen, da manglende arbeidserfaring gjør det vanskeligere å komme seg inn på arbeidsmarkedet og oppnå en varig tilknytning. Denne variabelen gir derfor verdifull informasjon om hvem som har hatt tilstrekkelig arbeidsengasjement de siste årene til å bedre sjansene for fremtidig sysselsetting.

Innvandrer-Variabler

I analysen benyttes to variabler for å beskrive innvandringsstatus blant individer: «innvandrerb» (binær variabel) og innvandrer (med tre kategorier). Disse variablene bruker informasjon fra datasettet BEFOLKNING_INVKAT, som kategoriserer befolkningen basert på deres og deres foreldres fødeland.

1. Binær Innvandrer-Variabel (innvandrerb)

Variabelen «innvandrerb» er en dikotom variabel som skiller mellom innvandrere og ikke-innvandrere, basert på verdiene fra BEFOLKNING_INVKAT (se [Variabler | microdata.no](#)). Den defineres slik:

- **1 (Innvandrer):** Inkluderer personer som er kategorisert som:
 - **B:** Innvandrere
 - **C:** Norskfødte med innvandrerforeldre
 - **E:** Utenlandsfødte med én utenlandsfødt forelder
- **0 (Ikke-Innvandrer):** Inkluderer alle andre kategorier, inkludert de som er født i Norge med norskfødte foreldre.

Denne variabelen gir et enkelt skille mellom personer som har en innvandringsbakgrunn og de som ikke har det.

2. Tre-Kategoris Innvandrers-Variabel (innvandrers)

Variabelen innvandrers klassifiserer befolkningen i tre kategorier basert på deres og foreldrenes fødeland:

- **1 (Innvandrers):** Personer som faller under kategori **B** (Innvandrers).
- **2 (Norskfødt):** Personer som faller under kategori **C** (Norskfødte med innvandrersforeldre).
- **0 (Øvrig):** Inkluderer alle andre grupper, som de som er født i Norge med norskfødte foreldre, eller andre kombinasjoner som ikke faller inn under de to første kategoriene.

Denne variabelen gir et mer nyansert bilde av befolkningen og deres innvandringsbakgrunn, ved å inkludere både innvandrers og norskfødte med innvandrersforeldre som separate kategorier.

Sosial Bakgrunn - Variabel

Variabelen sosbakgr representerer foreldrenes høyeste utdanningsnivå og brukes for å beskrive den sosiale bakgrunnen til individet. Denne variabelen tar tre mulige verdier, som er kategorisert slik:

- **3 (Grunnskole):** Foreldrenes høyeste fullførte utdanningsnivå er grunnskole.
- **2 (Videregående skole/VGS):** Foreldrene har fullført videregående skole.
- **1 (Høyere utdanning):** Minst én av foreldrene har fullført utdanning utover videregående nivå (høyere utdanning).

Denne variabelen gir en indikasjon på den sosioøkonomiske bakgrunnen til individet, noe som ofte er en viktig faktor i analyser av utdanning og arbeidsmarkedstilknytning. Den kan hjelpe med å forstå hvordan foreldrenes utdanningsnivå påvirker ungdommens sjanser i utdanning og yrkesliv.

Husholdningsinntekt - Variabel grunnbeløp

Variabelen grunnbeløp representerer husholdningens samlede inntekt målt i forhold til grunnbeløpsintervaller, og er delt inn i tre kategorier. Den gir et mål på økonomisk status og viser hvorvidt husholdningens inntekt befinner seg på et lavt, middels eller høyt nivå i forhold til grunnbeløpet i folketrygden (G). Verdiene er definert slik:

- **1 (Veldig lav inntekt):** Husholdningens inntekt er mindre enn eller lik 2 ganger grunnbeløpet ($\leq 222\,300$ NOK). Dette indikerer en lav økonomisk situasjon i husholdningen.
- **2 (Noe lav inntekt):** Husholdningens inntekt ligger mellom 2 og 4 ganger grunnbeløpet (mellom $222\,300$ NOK og $446\,000$ NOK). Dette reflekterer en middels økonomisk situasjon.
- **3 (Nær median inntekt eller høyere):** Husholdningens inntekt er mer enn 4 ganger grunnbeløpet ($> 446\,000$ NOK). Dette indikerer en høy økonomisk status i husholdningen.

Variabelen grunnbeløp har vist seg å ha en sterkere effekt på unges utfall i forhold til NEET-status sammenlignet med foreldrenes utdanningsnivå. Dette betyr at husholdningens inntektsnivå spiller en viktigere rolle enn utdanningsbakgrunn når det gjelder å påvirke unges sjanser i utdanning og arbeidsmarkedet.

Denne variabelen gir en god indikator på den økonomiske stabiliteten i husholdningen, noe som kan ha stor innvirkning på unges muligheter og utfordringer i overgangene mellom skole, arbeid og videre utdanning.

Helseytelser - Variabel

Variabelen «allhelse» representerer hvorvidt en person mottar noen form for helseytelser som indikasjon på redusert arbeidsevne eller langvarig sykdom. Helseytelser kan inkludere arbeidsavklaringspenger (AAP), uføretrygd eller andre støtteordninger som grunnstønad eller hjelpestønad. Denne variabelen tar verdien:

- **1:** Personen mottar minst én helseytelse, som enten kan være arbeidsavklaringspenger, uføretrygd, grunnstønad, eller hjelpestønad. Dette indikerer at vedkommende har helseutfordringer som enten påvirker eller har påvirket deres arbeidsevne.
- **0:** Personen mottar ingen av de nevnte helseytelsene.

Helseytelser har en sterk sammenheng med NEET-status, da omtrent én av tre NEET-personer mottar slike ytelser. Dette peker på at helseutfordringer er en betydelig faktor for denne gruppen, noe som påvirker deres evne til å delta i arbeid eller utdanning.

Tiltak som fokuserer på å tilrettelegge utdanningsmuligheter og jobbtiltak for personer med nedsatt arbeidsevne, eller som hjelper dem å komme tilbake i aktivitet etter en lengre sykdomsperiode, er avgjørende for å bedre deres muligheter for varig inkludering i arbeidslivet eller utdanningssystemet.

4.2 Modelleringsmetode

I denne analysen benytter vi en logistisk regresjonsmodell (logit-modell) for å estimere sannsynligheten for en binær avhengig variabels sammenheng med andre (uavhengige) variabler (Sikt & SSB, 2022). Den avhengige, målvariabelen her representert ved *neet2023* som representerer de som er langtids-NEETs. Dette er i bunn og grunn, en måte å drive sannsynlighetsregning på. Logit-modellen er spesielt egnet når utfallsvariabelen er dikotom, som for eksempel en tilstand som enten inntreffer eller ikke inntreffer (0 eller 1). Syntaksen for kommandoen er enkel: utfallsvariabelen kommer først, fulgt av forklaringsvariablene som antas å påvirke utfallet. Hos oss er utfallet 1 som betyr at et vedkommende er langtids-NEET.

Logit-modellen tar sikte på å estimere marginaleffekter for uavhengige variabler på sannsynligheten for at utfallet inntreffer. Marginaleffekten i denne sammenhengen måler endringen i sannsynligheten for *neet2023* når en forklaringsvariabel øker med én enhet, samtidig som de andre variablene holdes konstante. Matematisk kan logit-modellen representeres slik:

$$\text{logit}(P(Y = 1)) = \ln(P(Y = 1) / (1 - P(Y = 1))) = \beta_0 + \beta_1 X_1 + \beta_2 X_2 + \dots + \beta_n X_n$$

Her representerer $\text{logit}(P(Y = 1))$ log-oddsene for at den avhengige variabelen *Y* inntreffer. Variablene $X_1, X_2, \dots, X_n$ er de uavhengige variablene, β_0 er konstantleddet, og $\beta_1, \beta_2, \dots, \beta_n$ er koeffisientene som viser endringen i log-oddsene når en uavhengig variabel øker med en enhet.

Tolkningen av logit-regresjonsresultater innebærer å analysere koeffisientenes størrelse og deres signifikansverdier for hver variabel. Koeffisientene uttrykkes ofte som oddsratioer for enklere tolkning, hvor en oddsratio over 1 indikerer en positiv sammenheng med utfallet, mens en oddsratio under 1 indikerer en negativ sammenheng. For hver variabel angir $P > |z|$ $P > |z|$ -verdien sannsynligheten for at *z*-verdien, som måler signifikans, er et resultat av tilfeldighet. Lavere *P*-verdier indikerer signifikante sammenhenger.

Resultatene nedenfor (tabell 1) presenterer resultatene fra logit-modellen, hvor hver variabel er testet for sin innvirkning på sannsynligheten for å være langtids-NEET (representert ved neet2023). Øverst i tabellen ser vi koden som er benyttet. Mens hver rad viser resultatene for en forklaringsvariabel (venstre i variabelkolonnen), inkludert koeffisientverdi (Coef.), standardfeil (Std.feil), z-verdi, p-verdi ($P>|z|$), og konfidensintervallene (95% Konf. Intervall). Koeffisientene viser retning og styrke på sammenhengen; positive verdier indikerer økt sannsynlighet for NEET-status, mens negative verdier antyder en redusert sannsynlighet. Lav p-verdi ($P>|z|$) indikerer signifikans, noe som betyr at effekten av variabelen er statistisk robust. Kolonnen «level» indikerer kun hvilken variant fra variabelen som sammenfaller med neet2023. eksempelvis er dropout, tidlarb, allhelse og innvandrerb binære (enten/eller) variabler. Mens sosialbakgrunn og grunnbeløp er faktorvariabler med flere nivåer. Eksempelvis grunnbeløp level 3 er når husholdningen vedkommende kommer fra tjener mer enn 4 grunnbeløp i året, mens level 2 er mellom 2 og 4 grunnbeløp i året.

Blant variablene har allhelse den sterkeste positive sammenhengen med NEET-status, mens tidlarb viser en betydelig negativ sammenheng, som antyder en beskyttende effekt mot NEET. Variabler som grunnbeløp og dropout gir også meningsfulle bidrag til modellen, med henholdsvis negative og positive effekter på NEET-sannsynligheten. Det betyr at høyere grunnbeløp (antall grunnbeløp per husholdning) minker sannsynligheten for å bli langtids-NEET kraftig, mens å ikke fullføre vgo øker sannsynligheten kraftig.

Tabell 2: Resultatene i logitregresjonsanalysen, fra modell 1.

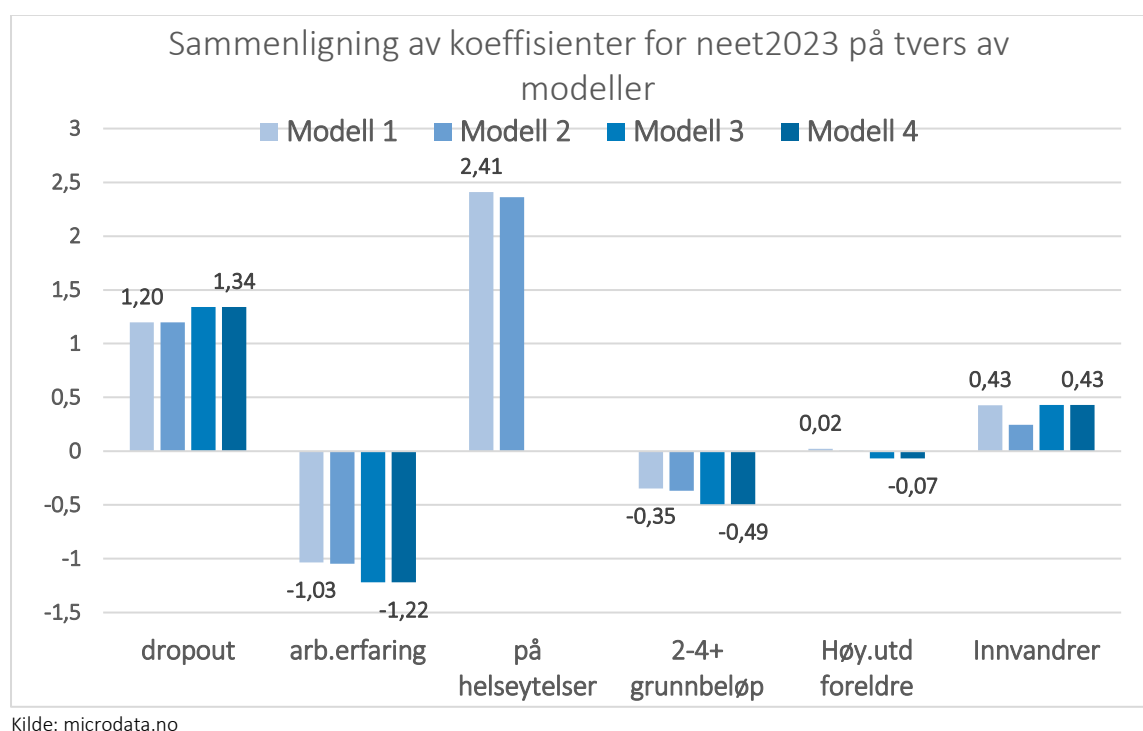
Variabel	Level	Coef.	Std.feil	z	$P> z $	95% Konf. Intervall Lower	95% Konf. Intervall Upper
dropout	1	1,20	0,01	84,5	0	1,17	1,23
tidlarb	1	-1,03	0,01	-74,8	0	-1,06	-1,01
allhelse	1	2,41	0,01	164,1	0	2,38	2,44
sosbakgr	2	0,02	0,02	1,0	0,34	-0,02	0,07
sosbakgr	3	0,46	0,02	21,4	0	0,42	0,50
grunnbeløp	2	-0,35	0,01	-21,1	0	-0,38	-0,31
grunnbeløp	3	-0,99	0,02	-51,4	0	-1,03	-0,96
innvandrerb	1	0,43	0,02	22,4	0	0,39	0,47

Kilde: microdata.no

4.3 Logit-analyse

Diagrammet nedenfor viser koeffisientene fra fire ulike logit-modeller som estimerer sannsynligheten for å være langtids-NEET (representert ved neet2023). Modellene tester innflytelsen av flere sosiale og økonomiske variabler. Modell 1 og 2 inkluderer variabelen allhelse, som representerer mottakere av helserelaterte ytelser, for å måle hvor viktig helseytelser er for langtids-NEETs generelt. Modell 3 og 4 ekskluderer denne gruppen for å fokusere på andre faktorer blant de som ikke mottar helserelaterte ytelser.

Figur 3: Sammenligning av koeffisienter på tvers av modellene med koeffisientene for modell 1 og 4 skrevet inn som dataetiketter

Figur 2, ovenfor viser koeffisientene fra fire ulike logit-modeller som estimerer sannsynligheten for å være langtids-NEET (representert ved neet2023). Modellene tester innflytelsen av flere sosiale og økonomiske variabler. Her er det viktig å merke seg forskjellen mellom modellene: Modell 1 og 2 inkluderer variabelen «allhelse» (på helseytelser i diagrammet ovenfor), som representerer mottakere av helserelaterte ytelser, mens modell 3 og 4 ekskluderer denne gruppen og fokuserer kun på individer som ikke mottar slike ytelser. Dette gir innsikt i hvordan andre faktorer spiller inn når helserelaterte ytelser ikke er en del av analysen. Nedenfor snakker vi om sammenhengene, for ytterligere variabelforklaringer se kapittel 4.1.

Forklaring av Koeffisientene i Modellene

- **allhelse (Modell 1 og 2):** Koeffisienten for allhelse er betydelig positiv, med verdier rundt 2,41 i Modell 1 og 2,36 i Modell 2. Dette betyr at individer som mottar helserelaterte ytelser har en høyere sannsynlighet for å være i NEET-gruppen. Denne effekten er statistisk signifikant og

indikerer at helseutfordringer eller mottak av helserelaterte ytelser øker sannsynligheten for langtids-NEET-status.

- **tidlarb (alle modeller):** tidlarb viser en gjennomgående negativ koeffisient i alle modeller, spesielt sterk i Modell 3 og 4 (-1,22). Dette antyder at individer med høyere nivå av arbeidserfaring har en lavere sannsynlighet for å være langtids-NEET. Koeffisienten er relativt stabil og signifikant i alle modeller, og denne variabelen ser ut til å fungere som en viktig beskyttende faktor uavhengig av mottak av helserelaterte ytelser.
- **dropout (Modell 3 og 4):** Denne variabelen viser en markant positiv koeffisient i Modell 3 og 4, der den har verdien 1,34. Dette betyr at individer som har sluttet i utdanningsløp, har høyere sannsynlighet for å være NEET. Ettersom allhelse er ekskludert fra Modell 3 og 4, indikerer dette at blant personer uten helserelaterte ytelser, er utdanningsavbrudd en sterk faktor knyttet til NEET-status.
- **grunnbeløp (alle modeller):** grunnbeløp viser en negativ koeffisient for nivå 2 og nivå 3, med verdier som varierer fra -0,35 til -1,04. Dette antyder at høyere økonomisk støtte fra grunnbeløp har en negativ sammenheng med NEET-status, og virker som en beskyttende faktor mot NEET.
- **sosbakgr (Modell 1 og 2):** sosbakgr viser en mindre men positiv sammenheng i enkelte nivåer, særlig i nivå 3 med en koeffisient på 0,46 i Modell 1 og 0,47 i Modell 2. Dette indikerer at enkelte sosiale bakgrunner har en viss positiv effekt på sannsynligheten for å være langtids-NEET, men effekten er svakere og mindre stabil enn for de andre variablene.

Sammenfatning av metode og datagrunnlag

Denne analysen er basert på en datasentrisk tilnærming, hvor målet har vært å identifisere mønstre og sammenhenger uten å være begrenset av strenge teoretiske rammer. Gjennom utforskende dataanalyse har vi brukt både deskriptive statistikker og regresjonsmodeller for å belyse hvilke sammenhenger og forhold har med langtids-NEET-status å gjøre.

Dataene fra microdata.no gir en unik mulighet til å analysere registerdata på personnivå. Vår hovedvariabel, langtids-NEET, defineres som personer uten registrert deltakelse i arbeid, utdanning eller tiltak i to år eller mer. Med en inntekt under en fjerdedel av grunnbeløpet i det gjeldende året. Til tross for at visse dataelementer, som uoffisielle kurs, ikke kan fanges opp, gir datasettet et nyansert bilde av gruppen. Deler av sammenhengene er svært like annen forskning, mens noen elementer er unike for analysen.

Resultatene fra logit-modellene fremhever hvordan faktorer som arbeidserfaring, husholdningsinntekt og det å droppe ut av vgs. påvirker sannsynligheten for å bli langtids-NEET. Disse funnene gir viktige innsikter som danner grunnlaget for diskusjonen av tiltak i de påfølgende kapitlene.

5 Forskjellene i fylkene og Oslo

Når vi sammenligner langtids-NEETs med den vanlige NEET-betegnelsen (som inkluderer kortvarige NEET-perioder, mindre enn to år), ser vi tydelige forskjeller mellom de tre fylkene og Oslo. De mest markante forskjellene er:

- Andelen NEETs er høyere blant innvandrere enn i øvrig befolkning
- Høyere andel kvinner blant innvandrere som er langtids-NEETs
- Høyere andel menn blant øvrig befolkning som er langtids-NEETs
- Andelen langtids-NEETs er høyest i Østfold (6,0%) og Buskerud (5,3%)

Tabell 3: Andel NEETs og Langtids-NEETs blant hele befolkningen etter kjønn (denne er endret)

Geografi	NEET	Langtids-NEET	L-NEET Kvinne	L-NEET Mann
Akershus	9,9	4,6	5	4,2
Buskerud	10,8	5,3	5,8	4,8
Østfold	11,9	6,0	6,7	5,4
Oslo	10,1	3,8	3,9	3,8
Landet (inkl. de over)	10,0	4,6	5	4,3

Denne tabellen viser tydelige geografiske forskjeller i andelen langtids-NEETs. Østfold har den høyeste andelen, mens Oslo har den laveste. Det er også interessante kjønnsforskjeller, hvor kvinner generelt har en høyere andel langtids-NEETs enn menn, med unntak av Oslo hvor andelen er like.

Mulige forklaringer på disse forskjellene kan inkludere:

- Ulike arbeidsmarkedsforhold i de forskjellige regionene.
- Variasjoner i utdanningstilbud og gjennomføringsgrad i videregående skole.
- Forskjeller i befolkningssammensetning, inkludert andel innvandrere og sosioøkonomisk bakgrunn.
- Ulik effektivitet i lokale tiltak og programmer rettet mot unge utenfor arbeid og utdanning.

Tabell 4: Andel NEETs og Langtids-NEETs blant innvandrere og øvrig befolkning

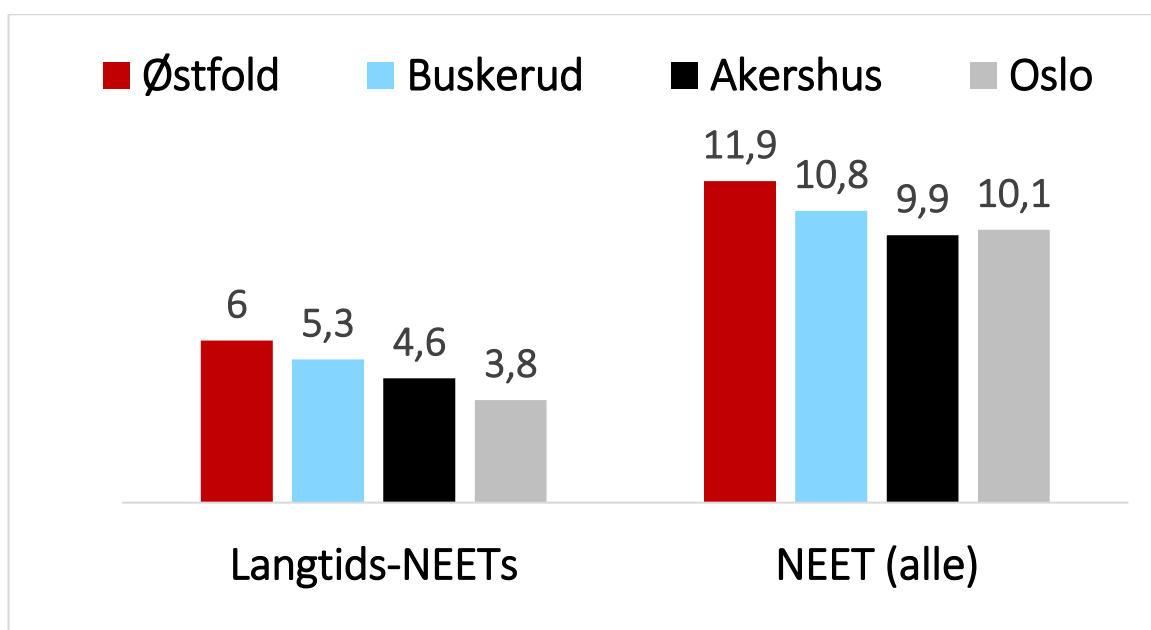
Geografi	NEET Øvrig Befolkning	NEET Innvandrere	L-NEET Øvrig Befolkning	L-NEET Innvandrere
Akershus	7,5	21,2	3,4	10,2
Buskerud	8,3	21,5	4,2	10,2
Østfold	9,6	22,6	5,1	11,1
Oslo	6,8	23,3	2,3	10,7
Landet	7,5	23,3	3,3	12,3

Denne tabellen avslører betydelige forskjeller mellom innvandrere og den øvrige befolkningen når det gjelder langtids-NEET status. I alle regioner er andelen langtids-NEETs blant innvandrere mer enn dobbelt så høy som blant den øvrige befolkningen.

Faktorer som kan bidra til disse forskjellene:

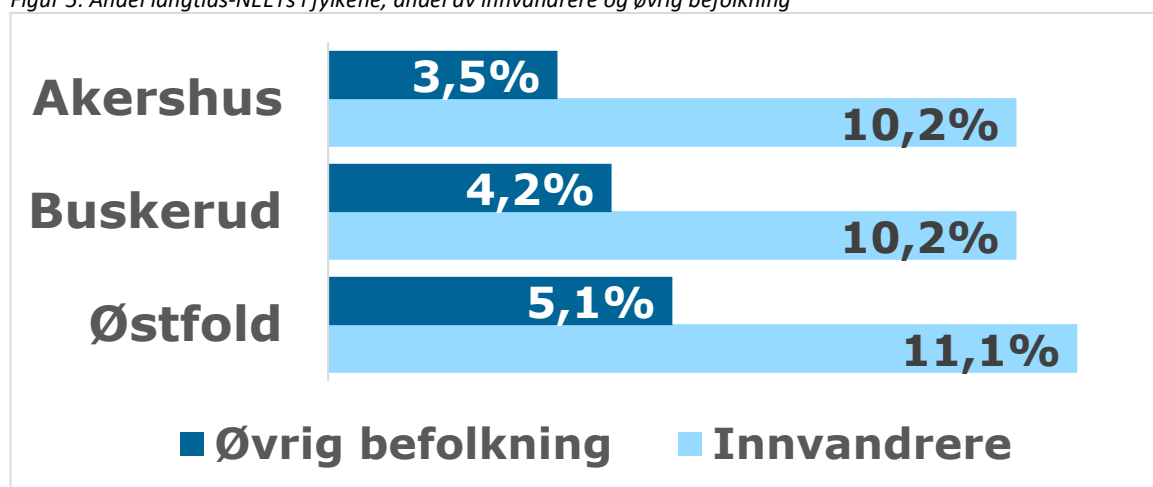
- Varierende grad av integrering og inkludering i de ulike regionene.
- Forskjeller i tilgang til språkopplæring og andre integreringstiltak.
- Ulik sammensetning av innvandrerbefolkningen med tanke på opprinnelsesland og innvandringsårsak.
- Varierende grad av diskriminering i arbeidsmarkedet.

Figur 4: Andel alle-NEETs og langtids-NEETs i Østfold, Buskerud, Akershus og Oslo fylkene mellom 15-29 år. (endret)

Fyhn et al., (2021) argumenterer at Innvandrersstatus gir høy risiko for å bli NEET, særlig kombinert med foreldrenes utdanningsnivå og ankomsttid til landet. Vi har blant annet også bekreftet dette i våre regresjonsanalyser. Videre har vi observert ved bruk av registerdata at langtids-NEETs har en tendens til å slå forskjellig ut i fylkene og Oslo. Hovedstaden har en høyere andel NEETs blant innvandrere. Det skal legges merke til at det er høyere andel NEETs blant innvandrere enn øvrig befolkning- uavhengig av varighet i alle fylker og Oslo. Samtidig har Østfold høyere andel langtids-NEETs blant øvrig befolkning og vestligfødte innvandrere sammenlignet med Akershus og Oslo. I likhet med tidligere studier, kan vi også se at det er flest kvinner blant innvandrerne som er langtids-NEETs, mens det er flere menn blant øvrig befolkning. Dette balanserer seg ut når vi blander innvandrere og øvrig befolkning sammen hvor forskjellen på landsbasis kun er en halv prosent større blant kvinner.

Figur 5: Andel langtids-NEETs i fylkene, andel av innvandrere og øvrig befolkning

5.1 Østfold

Av fylkene omfattet av denne rapporten er Østfold fylket med høyest andel NEET, både totalt og blant langtids-NEETs. Det er også høyere andel menn blant langtids-NEETs i Østfold enn i andre fylker, og langtids-NEETs er noe eldre enn i andre regioner. Det er også høy andel innvandrere som er NEETs og langtids-NEETs, men lavere enn i de andre fylkene og Oslo.

Blant fylkene er det Østfold som har noe høyere andel langtids-NEETs, dette innebærer at en stor andel av befolkningen har ingen eller løs tilknytting til arbeidslivet sammenlignet med de andre fylkene og Oslo. Samtidig, er det en større andel menn enn i de andre fylkene og landet ellers. I Norge totalt er 48,7 prosent av langtids-NEETs menn, mens i Østfold er det 49,3.

Videre er andelen innvandrere som er langtids-NEETs lavere i Østfold enn ellers i landet. Andelen i Østfold ligger på 11,1 prosent, mens Norge totalt ligger på 12,3 prosent. Samtidig er andelen i øvrig befolkning høyere, 5,1 prosent i Østfold mot 3,4 prosent i landet.

Aldersfordelingen er enda noe mer forskjøvet mot de eldre aldersgruppene enn ellers i landet, i Østfold er det 10,2 prosent over 25 år som er langtids-NEETs mens det er 7,1 prosent ellers i landet. Det skal likevel understrekes at det ikke er færre blant langtids-NEETs blant de under 25 år i Østfold heller, den andelen ligger på 4 i Østfold og 3,3 i landet ellers.

Det er klare forskjeller i hvordan langtids-NEETs fordeler seg i Østfold sammenlignet med resten av landet. Samtidig finnes det ingen bevis for at langtids-NEETs utgjør en homogen gruppe, verken i Østfold eller andre fylker. Dette er et bredere og komplekst fenomen, der enkelte kjennetegn er mer fremtredende. For eksempel er det i Østfold særlig manglende fullføring av videregående skole som skiller seg ut som en avgjørende faktor, mer enn i andre fylker. Derimot er manglende arbeidserfaring en mindre fremtredende faktor, men fortsatt signifikant sammenlignet med andre regioner.

Blant fylkene som inngår i rapporten, samt Oslo, har Østfold høyest andel langtids-NEETs som del av den totale NEET-populasjonen. Hele 53,4 % av NEETs i Østfold er langtids-NEETs, mot 41,3 % i Oslo. Dette viser at langtids-NEET-problematikken er særlig kritisk i Østfold og krever målrettede tiltak for å håndtere utfordringene.

5.2 Buskerud

Andelen langtids-NEETs i Buskerud er noe høy (5,3 prosent). Dette er over landssnittet (4,6 prosent) og mer enn sentrale områder som Akershus og Oslo (tabell 2).

Buskerud har nest høyest andel NEETs i befolkningen (16-29 år) når det gjelder fylkene som blir omfattet av dette notatet, kun Østfold har en høyere andel. Innvandrerandelen er høy i alle, men varierer noe. På landsbasis er det 12,3 prosent, mens i Buskerud er denne andelen på 10,2 prosent. Dette er 0,9 prosentpoeng lavere enn i Østfold og identisk med Akershus. Dette gjenspeiles også i andelen langtids-NEETs blant øvrig befolkning. På landsbasis er andelen 3,3 prosent, mens i Buskerud er andelen 4,2. Hvilket er nesten dobbelte av andelen i Oslo på 2,3 og 0,8 prosentpoeng høyere enn i Akershus.

I likhet med andre fylker er «ikke å ha fullført VGS» og eller «ikke hatt tidligere arbeid» en viktig faktor i syklusen til mange som ble langtids-NEETs i Buskerud. 59,2 prosent av alle langtids-NEETs droppet ut av skolen i fylke, det er nesten 4 prosentpoeng mindre enn blant de i samme kategori i Østfold, men 17 prosentpoeng mer enn i Oslo. Med andre ord, problematikken i Oslo er annerledes, der er langtids-NEETs yngre og oftere fra utlandet. Buskerud ligner på Østfold ved at snittalderen er høyere, og andelen NEETs blant innvandrere er lavere enn i resten av landet, selv om den fortsatt er høyere enn blant øvrig befolkning.

5.3 Akershus

Akershus har den laveste andelen NEETs blant fylkene, og andelen er også lavere enn i Oslo. Samtidig er andelen langtids-NEETs i Akershus litt høyere enn i Oslo, men lavere enn i Buskerud og Østfold. NEETs i Akershus ligger solid under landsgjennomsnittet, er noe yngre, og det er en lavere andel blant innvandrere.

Det var om lag 1780 innvandrere som var langtids-NEETs i Akershus i 2022 og 2990 blant øvrig befolkning. Til sammenligning var det om lag 820 innvandrere og 1930 blant øvrig befolkning som er langtids-NEETs i Østfold. Det vil si at andelen innvandrere som er L-NEETs er om lag lik i begge fylker, det er derimot en noe høyere andel av øvrig befolkning i Østfold som er langtids-NEET sammenlignet med Akershus. Av innvandrerne i Akershus er det 10,2 prosent langtids-NEETs mot 11,1 i Østfold og 13,8 prosent i snitt i landet. Videre er det færrest drop-outs i Akershus blant fylkene i denne analysen, det antydnes at det kan ha en sammenheng med at fylket har flere innvandrere (som ikke har gått på VGS i det hele tatt).

Innvandrerbefolkningens omfang og sammensetning varierer mellom fylkene og kan være forklaringer på noen av forskjellene vi ser. Dette har vi ikke undersøkt nærmere i denne analysen, men er noe man kan gjøre videre analyser av.

Når det gjelder langtids-NEETs som ikke har hatt tidligere arbeidserfaring er det lite forskjell mellom fylkene og Oslo. Vi ønsker likevel å fremheve dette som en viktig faktor også i Akershus hvor andelen for langtids-NEETs uten tidligere arbeidserfaring er på 70,1 prosent. Samtidig er andelen av de som ikke er langtids-NEETs som har hatt arbeidserfaring 54,7 prosent. Dette den laveste andelen av områdene i analysen, og Oslo ligger på hele 70,2 prosent arbeidserfaring blant de ikke er langtids-NEETs

5.4 Oppsummering av funn

Analysen av registerdataene gjennom microdata.no, begynte med deskriptive analyser for å skaffe en helhetlig oversikt over langtids-NEET-populasjonen og deres karakteristika. Deretter ble regresjonsanalyser utført for å undersøke mulige sammenhenger mellom langtids-NEET-status og variabler som dropouts (de som har påbegynt vgs, ikke fullført), tidligere arbeidserfaring, barnevernssaker, sosial bakgrunn og innvandring.

Funnene våre inkluderer at Østfold har den høyeste andelen langtids-NEETs med 6,2 prosent blant de mellom 15-29 år, og 11,6 prosent NEETs i alle varigheter. Oslo har den laveste andelen langtids-NEETs sammenlignet med de andre fylkene i analysen, men er det nest laveste når det gjelder alle NEETs. Videre ble det funnet ut at innvandrere har en tendens til å utgjøre en større andel av NEETs enn blant øvrig befolkning, spesielt innenfor langtids-NEET-kategorien.

Selv om det er generell relevans av å være en dropout, ble det også observert at det er noen svært sannsynlige forskjeller mellom fylkene, fordi andelene fordeler seg ulikt. For eksempel i Østfold har 64,5 prosent av alle langtids-NEETs påbegynt vgo uten å fullføre, mens i Oslo er andelen 40,9 prosent. Dette antyder variasjoner i omstendighetene som kjennetegner langtids-NEETs geografisk sett.

6 Regresjonsanalyse av langtids-NEETs

I denne regresjonsanalysen, utført med "regress"-kommandoen i microdata.no, har vi undersøkt sammenhengen mellom langvarig NEET-status og ulike faktorer som tidligere arbeidserfaring, skoleavbrudd, barnevernssaker, og foreldrenes utdanningsnivå. Analysen, basert på en modell med 874 626 observasjoner, viser at tidligere arbeidserfaring har den mest markante innvirkningen på NEET-status, med en negativ koeffisient på -0.073. Dette indikerer at de uten tidligere arbeidserfaring har en høyere sannsynlighet for å være i langvarig NEET-status. Å være en dropout viser seg å ha en positiv sammenheng med langtids-NEET-status, mens barnevernssaker har en noe mindre sammenheng. Overraskende viser foreldrenes utdanningsnivå ingen signifikant effekt. De lave standardfeilene indikerer høy nøyaktighet i estimatene. Samlet sett gir disse resultatene verdifull innsikt i faktorer som påvirker langvarig NEET-status og bidrar til en dypere forståelse av problemstillingen.

- **Tidligere arbeidserfaring (tidlarb):**
 - Negativ koeffisient på -0.073 indikerer at manglende tidligere arbeidserfaring er sterkt assosiert med langvarig NEET-status.
 - Personer uten tidligere arbeidserfaring har høyere sannsynlighet for å være i langtids-NEET
- **Skoleavbrudd (dropout):**
 - Positiv koeffisient på 0.072 tyder på at personer med skoleavbrudd har økt risiko for langvarig NEET-status.
 - Skoleavbrudd ser ut til å være en betydelig faktor som påvirker NEET-status over tid.
- **Barnevernssaker (barnevern):**
 - Mindre påvirkning med en koeffisient på 0.031, men fortsatt relevant for NEET-status.
 - Registrerte barnevernssaker indikerer en viss økning i sannsynligheten for langvarig NEET-status.
- **Sosial bakgrunn (sosbakgr - Foreldrenes utdanningsnivå):**
 - Overraskende viser ingen signifikant effekt i denne analysen.
 - Manglende påvirkning kan indikere kompleksiteter i sammenhengen mellom sosial bakgrunn og NEET-status.
- **P-verdier ($P > |t|$):**
 - Alle variabler har p-verdier på 0, noe som indikerer at de er statistisk signifikante.
 - Styrker påliteligheten av resultatene og støtter hypotesen om at disse variablene har en sammenheng med status som langtids-NEET
- **Standardfeil (std. feil):**
 - Lav standardfeil (mellom 0.0004 og 0.0006) tyder på høy nøyaktighet i estimatene.
 - Resultatene er robuste og pålitelige, styrker gyldigheten av funnene.

7 Anbefalinger

I likhet med det forrige analysenotatet bekrefter vår analyse av NEET-temaet i fylkene de samme tendensene. I motsetning til det meste av den publiserte litteraturen har vi fulgt Normann og Hetlands (2021) spor og valgt langtids-NEETs som målgruppe. Dette er fordi de står overfor større utfordringer når det gjelder inntekt, yrkestilknytning og stønader sammenlignet med de som er NEET for kortere perioder. Regresjonsanalysene viser signifikante sammenhenger som har omhandlet temaet tidligere. Deriblant er fullføring av videregående opplæring, tidligere arbeidserfaring, barnevernssaker, sosial bakgrunn og innvandring tydelige risikofaktorer. Samtidig antyder vi noenlunde ulikt sammensatte fylker og sannsynligvis regioner når det kommer til NEET-befolkningen, noe som støttes av funnene i tidligere analysenotat (Hansen, 2024b). Annet arbeid understreker også hvordan lokale sosioøkonomiske forhold og kulturelle bakgrunner påvirker NEET-andelene i ulike regioner og nødvendigheten av region-spesifikke strategier (IMDi, 2021; Rydland & Labriola, 2022).

Systematisk tilnærming – Kvalitetsvurderingssystemet

For å sikre en helhetlig og effektiv tilnærming til arbeidet med NEET-gruppen, er det avgjørende å anvende en systematisk prosess som den illustrert i kvalitetsvurderingssystemet.

- 1. Oversikt og kartlegging (§ 5)**
Det første steget innebærer å innhente informasjon om situasjonen, utfordringene og mulighetene. Dette trinnet danner grunnlaget for å etablere en felles forståelse av NEET-gruppen og deres behov.
- 2. Planstrategi (§ 6 første ledd)**
Når oversikten er klar, identifiseres utfordringene, og det settes strategiske mål for hva man ønsker å oppnå. Dette inkluderer å definere klare prioriteringer for tiltak og innsatsområder.
- 3. Fastsatte mål i plan (§ 6 andre ledd)**
Basert på oversikten og strategien fastsettes konkrete og målbare mål. Dette trinnet sikrer at alle involverte aktører har en felles retning og klare forventninger.
- 4. Tiltak (§ 4 og § 7)**
Planlegging og implementering av tiltak skjer i denne fasen. Dette kan inkludere tidlig arbeidserfaring, støtte for sårbare grupper, samt sektorovergripende samarbeid.
- 5. Evaluering (§§ 30 og 5)**
Til slutt evalueres effekten av tiltakene for å sikre at de ønskede resultatene oppnås. Evalueringen gir viktig informasjon som kan brukes til å justere og forbedre strategiene.

Dette systemet, som er hjemlet i folkehelseloven (§§ 5–7), bidrar til en kontinuerlig forbedring av innsatsen for NEET-gruppen og understreker viktigheten av samarbeid mellom offentlig og frivillig sektor, næringslivet og academia. Ved å involvere målgruppen aktivt i alle ledd av prosessen, kan tiltakene bedre tilpasses deres reelle behov (Lov om folkehelsearbeid [folkehelseloven], 2011).

Relasjoner og systemendring

Relasjoner mellom ungdommen og ansvarlige aktører er en avgjørende faktor i arbeidet med NEET-gruppen. Som KS påpeker, er sterke og stabile relasjoner viktige for å skape tillit, motivasjon og en følelse av tilhørighet hos ungdommen. En ungdom som føler seg sett og hørt, er mer tilbøyelig til å delta aktivt i tiltak og oppfølging. Samtidig må relasjonsbygging være en integrert del av

systemtilnærmingen. Dette betyr at tjenestene må ha et helhetlig fokus der ungdommen selv deltar aktivt i utformingen av tiltakene (Fyhn, et al. 2021).

Systemendring er nødvendig for å forhindre den såkalte "kasteball-effekten," hvor ungdom faller mellom ulike tjenester uten at noen tar et helhetlig ansvar for deres situasjon. Dette kan innebære at ungdom sendes fra NAV til skoleveileder eller helsetjenester uten at det er en klar plan eller koordinering mellom aktørene (Fyhn et al., 2021). For å møte disse utfordringene foreslår vi følgende tiltak:

1. **Fremme Tidlig Arbeidserfaring**
Oppmuntre til tidlig arbeidserfaring som kan styrke ungdommens tilknytning til arbeidslivet (Ballo, 2022).
2. **Tilpasset Støtte for Sårbare Grupper**
Gi målrettet støtte til grupper med høyere risiko, som unge med innvandrerbakgrunn eller fra lavinntektsfamilier (Ballo, 2022).
3. **Forbedret Samarbeid og Kompetanseheving**
Styrke samarbeidet mellom aktører gjennom koordinerte modeller og økt opplæring i traumebevisst tilnærming og kulturell forståelse (Fyhn et al., 2021).
4. **Tydelige Ansvarsområder**
Utvikle modeller som sikrer at hver aktør har klart definerte roller og ansvar. Dette kan inkludere utnevning av en sentral koordinator som følger opp hver ungdom og sørger for at tiltakene er godt tilpasset den enkeltes behov (Larsen & Reisel, 2019; Nilsen & Dahl, 2020).
5. **Systematisk Implementering**
Benytte rammeverk som RE-AIM for å sikre struktur og evaluering i arbeidet (Glasgow, Vogt, & Boles, 1999).

Gjennom styrket samarbeid og fokus på relasjoner kan vi skape et mer inkluderende og bærekraftig system som er tilpasset ungdommens behov.

8 Veien videre

I dette notatet har vi belyst regionale forskjeller i NEET-befolkningen i fylkene og Oslo, samt sentrale bakgrunnsvariabler og risikofaktorer for langtids-NEET-status. I tråd med funnene i analysenotatet "Langtids-NEETs i Akershus, Buskerud, Østfold og Oslo" (2024) har vi også sett på hvordan NEET-status utvikler seg med alderen. Differensieringen er nødvendig, da det brede NEET-begrepet ofte inkluderer grupper med ulike behov og utfordringer, inkludert noen som allerede mottar ytelser eller tjenester via kriminalomsorgen og uføretrygd.

Deskriptiv statistikk viser klare forskjeller mellom innvandrerbefolkningen og øvrig befolkning, noe som indikerer at mangelfull integrering og andre faktorer påvirker NEET-andelene blant innvandrere. Integrerings- og mangfoldsdirektoratets rapport (2021) på innvandrere i NEET-kategorien viser til lignende problemstillinger og underbygger behovet for målrettede integreringstiltak. Syse et al. (2022) understreker også at regionale variasjoner i sosioøkonomiske og kulturelle forhold påvirker NEET-status og antyder nødvendigheten av skreddersydde tiltak tilpasset lokale behov.

Framover bør fylkesadministrasjonene prioritere tiltak rettet mot de mest sårbare gruppene. Dette kan inkludere samarbeid med lokale aktører for å utforske hvordan vi kan nærme oss fremtidige analyser og utvikle effektive strategier for å redusere langtids-NEET-andelen. Fylkesadministrasjonene bør prioritere følgende i det videre arbeidet:

1. **Involvering av målgruppen** i utformingen av tiltak.
2. **Styrking av sektorovergrepene samarbeid**, med tydelige ansvarsfordelinger mellom aktørene.
3. **Bruk av kvalitetsvurderingssystemet** som et verktøy for kontinuerlig forbedring
4. **Prioritering av støtte til de mest sårbare gruppene**, med fokus på tilpassede strategier for innvandrere og ungdom med lav sosioøkonomisk status

Gjennom en kombinasjon av systematisk tilnærming, relasjonsbygging og lokal tilpasning kan vi redusere NEET-andelen og bidra til bedre inkludering av ungdom i arbeid og utdanning. I tråd med anbefalingene fra Fyhn et al. (2022) som understreker verdien av lokalt samarbeid, er målet å skape inkluderende veier til utdanning og arbeid for ungdom.

9 Bibliografi

- Arbeids- og velferdsdirektoratet. (2020). *Arbeid og helse. "Sammen for arbeid"*. Oslo: Arbeid og Velferd.
- Ballo, J. G., & Alecu, A. I. (2023). Predicting stable employment trajectories among young people with disabilities. *Journal of Education and Work* 36(6), ss. 408-425.
doi:10.1080/13639080.2023.2254271
- Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet. (2011:14). *Bedre integrering – Mål, strategier, tiltak*. Oslo: Regjeringen. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2011-14/id646106/>.
- Dahl, E. S., & Lima, I. (2021). *Supported employment ga flere i arbeid raskt, men etter tre år er forskjellen borte*. Oslo: Arbeid og Velferd. (2).
- De Mast, J., & Kemper, B. P. (2009, September 15). Principles of Exploratory Data Analysis in Problem Solving: What Can We Learn from a Well-Known Case? *Quality Engineering*, 21(4), ss. 366-375.
- Fyhn, T., Radlick, R., & Sveinsdottir, V. (2021). *Unge som står utenfor arbeid, opplæring og utdanning. En analyse av unge i NEET-kategorien*. NORCE.
- Glasgow, R. E., Vogt, T. M., & Boles, S. M. (1999, Sep). Evaluating the public health impact of health promotion interventions: the RE-AIM framework. *American Journal of Public Health*, 89(9), ss. 1322-1327.
- Gromelund, G., & Wickham, H. (2017). Exploratory Data Analysis. I G. Gromelund, & H. Wickham, *R for Data Science* (ss. 81-108). Mumbai: O'Reilly Media.
- Hansen, A. (2024). *GitHub Analyse ABO*. Hentet fra microdata - scripts:
<https://github.com/AnalyseABO/microdata.no/blob/main/scripts/skript%20til%20NEET%2014%202024.txt>
- Hansen, A. (2024b). *Langtids-NEETs i Akershus, Buskerud, Østfold og Oslo. Registerbasert analyse*. Oslo: Analyse og statistikk for Akershus, Buskerud og Østfold. Hentet fra
https://afk.no/_f/p104/i508f0bb1-1747-4572-81f7-d8c4af41b603/analysenotat-1_2024_analyse-av-langtids-neets.pdf
- Ho, Y. C. (2010). Exploratory data analysis in the context of data mining and resampling. *International Journal of Psychological Research*, 3(1), ss. 9-22.
- IMDi. (2021, desember 20). *Innvandrere i arbeidslivet*. Hentet fra Integrerings- og mangfoldsdirektoratet : <https://www.imdi.no/om-integrering-i-norge/kunnskapsoversikt/innvandrere-i-arbeidslivet/>
- Jebb, A., Parrington, S., & Woo, S. E. (2017). Exploratory data analysis as a foundation of inductive research. *Human Resource Management Review*. 27, ss. 265-276.
- Kommunal- og moderniseringsdepartementet. (2017:2). *Integrasjon og tillit - Langsiktige konsekvenser av høy innvandring*. Oslo: Kommunal- og moderniseringsdepartementet.
- Kommunal- og moderniseringsdepartementet. (2018:17). *Levende lokalsamfunn for fremtiden*. Oslo: Regjeringen. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2018-17/id2617046/>.

- Kompetanse Norge. (2017). *Godkjenn din kompetanse: Veileder for vurdering av utenlandsk utdanning og kompetanse*. Oslo: Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse.
- Kunnskapsdepartementet. (2018:2). *Fremtidige kompetansebehov*. Oslo: regjeringen.no. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2018-2/id2596006/>.
- Kunnskapsdepartementet. (2019:25). *Med rett til å mestre- Struktur og innhold i videregående opplæring*. Oslo: regjeringen.no.
- Kunnskapsdepartementet. (2019:3). *ye sjanser – bedre læring for alle*. Oslo: regjeringen.no. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2019-3/id2622467/>.
- Kunnskapsdepartementet. (2020:15). *Det handler om Norge – Bærekraft i utdanningssystemet*. Oslo: Regjeringen. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2020-15/id2765730/>.
- Kunnskapsdepartementet. (2020:2). *Fremtidens skole - Utfordringer og tiltak*. Oslo: regjeringen.no.
- Normann, T. M., & Hetland, A. (2021). *Unge som faller utenfor og deres inntektsutvikling*. Statistisk sentralbyrå.
- Nossen, J. P., Gjerde, A., & Lorentzen, T. (2021). *Unge som søker arbeidsrettet bistand fra NAV – hvor går veien videre?* Oslo: NAV. Arbeid og velferd.(3).
- OECD. (2021). *Education at a Glance*. OECD Publishing, Paris.
- Paulsen, V. (2017). *Overgang til voksenlivet for ungdom i barnevernet*. NTNU Open: Ph.D avhandling. Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet.
- Rendal, T. (2024). Allmøte i Akershus Fylkeskommune. Oslo: Akershus Fylkeskommune.
- Rydland, H. T., & Labriola, M. (2022, November). *Forskjell mellom NEETs (unge utenfor arbeid, utdanning og opplæring) i Norge mellom kommuner i ulike sentralitetsklasse 1–6, 2015–2021*. Hentet fra NORCE helse og samfunn: <https://distriktssenteret.no/wp-content/uploads/2022/12/NORCE-Forskjell-mellom-NEETs.pdf>
- Sikt, & SSB. (2022). *Brukermanual for microdata.no*. Hentet fra microdata.no: <https://www.microdata.no/wp-content/uploads/2022/04/brukermanual-no-1.pdf>
- Strand, H. A., Bråthen, M., & Grønningsæter, A. B. (2015). *NAV-kontorenes oppfølging av unge brukere*. Oslo: Fafo, Allkopi AS.
- Syse, A., Grøhold, E. K., Madsen, C., Aarø, L. E., Strand, B. H., & Næss, Ø. E. (2022). *Sosiale Helseforskjeller i Norge. Helserapporten*. Oslo: Folkehelseinstituttet.
- Vogt, K. C. (2017). Vår utolmodighet med ungdom. *Tidsskrift for samfunnsforskning*, ss. 105-119. doi:DOI: 10.18261/ISSN.1504-291X-2017-01-05
- Aarons, A. G., Hurlburt, M., & Horwitz, S. M. (2011, Jan). Advancing a conceptual model of evidence-based practice implementation in public service sectors. *Administration and Policy in Mental Health*, 38(1), ss. 4-23.

